

Sýnýr Meselesi

Türkiye'nin yazgysý söz konusu olmaya başladýđy bu önemli günlerde Ýstanbul ve Bođazlar meselelerinden sonra tespit edilmesi gereken meselelerden biri de, Osmanly memleketinin sýnýrydyr.

Savaþtan

önceki sýnýrymýzyñ kabulüne ve onayýna imkân yoktur. Bu imkânsýzlyk, yenilgimizin verdiđi bir sonuç olmaktan çok, atepkes ve barýp için etken olan temel öðelerin dođal ve zorunlu bir sonucudur.. Böyle olduđu halde bazı yüksek makamlardaki devlet adamlary, eski imparatorluk sýnýrlary üzerinde görüpmelere zemin bulmak ve bundan kazanýlacak bapary karþýlyđynda; örneđin, genel bir himaye veya vekalet kabul etmek, yahut hiç olmazsa terk edilen topraklar üzerinde bir nevi manevi egemenliđi onaylatmak taraftarýdyrlar.

Bir devletin genel gözetim veya vekâletini kabul ederek eski imparatorluk sýnýrlarymýzy bu gözetim altýnda tutmak, özgürlük ve bađýmsýzlyđy, buna bađly olan yapama hakkýny tehlikeye koymak demektir. Bunun karþýlyđynda kazanýlacak menfaat ne olabilir? Arabistan'la beraber Türkiye'ye konulan gözetim, koruma veya vekâlet, her iki milleti birden bir yabancy devletin özel menfaatlerine esir etmek olur. Ve o yabancy devlet, her iki memleketi dahi siyaseten ve iktisaden yutmakta ve sömürmekte duraksama göstermez. Devletlerin tarihlerinde ve birbirleriyle olan ilþkilerinde, hiçbir karþýlyk beklemeden, "millet yetiptirmek" geleneđi ve adeti yoktur... Dolayýsýyla üstleneceđi gözetim veya vekâletin hatýry için imparatorluk sýnýrymýzy kabule eðilim gösterecek bir devlet, bunu bizim için deđil, kendi çýkarlary için yapacaktır. Bu halde geniþ bir sýnýry kurtarmýp olmakla ne kazanacađyz? Bu sýnýr dahilindeki yörelerden yabancy bir devlet yararlandýktan sonra, bađýmsýzlyđymýzyñ bu uđurda verilmesi karþýlyđynda, hangi maddi çýkary edinmiþ olacađyz? Ve koruyucu sýfatýyla iktisadi kaynaklarymýza el koyacak olan devletin memleketimize ilerilik getirmek için dökeceđi sermayeye teminat olarak bütün bađýmsýzlyđymýzy verdikten sonra, bir gün, o büyük sermayelerin oluþturduđu kurumlar ile milletimizin yapamsal ilþkileri devam ederken; artýk gözetim veya vekâlete ihtiyaç duymadyđymýzy nasýl iddia edebileceđiz? Ve bu koruma veya vekâletin son bulduđu varsayýlsa bile, iktisadi ilþkilerimizde açacađy çatlaklary neyle dolduracađyz?

Koruyucu ve vekil olacak

devlet kendi menfaatlerinin gerektirdiđi, ihtiyaçlara göre hareket edecektir. Dolayýsýyla, Arabistan'ý, Irak'ý ve Anadolu'yu ayrý ayrý düþünmeyi zorunlu görmeyerek; limanlaryny, iktisadi merkezlerini, demiryollarýny kendi memleketiyle olan ticari münasebetlere göre ve en fazla kolaylyk, menfaat ve ucuzluk temin edecek kopullar içinde ortaya çýkarmaya çalyþacaktır. Ve özellikle, tarýmýn geliþtirilmesi yerine, (kendi çýkarlary yönünde) kendi sanayisi için önemli kaynaklar arayarak, bunlary bir an evvel onlary bopaltmaya yahut ölkemizdeki bađlaryny o noktalara dayandırmaya, korumacylyđynýn ađyrlýk merkezini bu alanlar üzerinde kurmayla çalyþacaktır. Bu kopullar içinde ise, Anadolu'dan bapka her yer üstünlüde ulaþmýp olacak; sevgili Anadolu'nun iþlenmemiþ ovalary ile tozlu çöllerini ayný yokluđu ve verimsizliđi koruyacaklardýr. Ve bir gün, artýk gözetim veya vekâlet, herhangi bir sebeple ortadan

kalkıtıđý takdirde, Anadolu'ya oranla daha fazla bir geliþme ve ilerleme sağlamıp bulunan diğer kıtalar derhal bağımsız bir varlık iddia ederek, ayrılacaklar ve Anadolu, aynı yoksulluk ve verimsizlik içinde terk edilmiş hayatına dönecektir. Daha fenası, Anadolu'ya oranla daha önce ilerleyecek ve geliþecek olan bu kıtalarda belirecek iktisadi cazibe, Anadolu'nun nüfusunu oralara çekerek ve toplayarak, kolayca özümlemeyi başaracak ve Anadolu hakikatte, bu kıtaların sömürgesi haline gelecektir.

Bu ihtimallere karşı tedbir alınmasına da imkân yoktur. Çünkü ülke, genip bir sınıır dâhilinde ve bir imparatorluk beklindedir, gözetime bağlı olarak idare edildiği için, memleketin bir bölümündeki ilerlemeyi bir diğerinin zararına görmek mümkün olmayacaktır. Bu bölümlerin hepsi aynı vatanın parçalarından sayılacaktır için, hangi kısım üzerinde olursa olsun ortaya çıkacak ilerleme ve ilerlemenin ortaya çıkacaktır eserleri mutlulukla kabul etmek lazımdır gelecektir. Halbuki, bu ortak vatanın ayrılabilir olmaması gereklidir. Gözetim kalkar kalkmaz, Arabistan'ın bağımsız bir varlık iddia etmeyeceğini ve bu sonuca ulaşılmayacaktır kim garanti edecektir? Ve buna engel olmak için yapılması gerekenler, bu yüzyılın kurallarıyla nasıl uzlaştıırılabilir?

Pek temel bazı hatlarına değinerek, açıklamaya dayandıımız bu sakıncalar göstermektedir ki, aç gözlü davranarak Arabistan ve Irak'ı içeren bir sınıır elde etmek uğruna, gözetim veya vekâlet sistemine boyun eğmek, bilhassa Anadolu'nun bütün geleceğini bir hamlede zıyan etmek demektir.

Bizim barıp ile elde etmek istediimiz sonuç ise, bunun büsbütün tersidir. Biz Anadolu'nun geleceğini, gelecekteki ilerleme ve geliþmesini kurtarmak, yani ona güvenli bir hayat hakkı bırakmak ve bu hususta hiçbir fedakârlığa ve hiçbir feragat duygusuna imkân vermemek düþüncesindeyiz. Ýpte bunun içindir ki, özgürlük ve bağımsızlığımız, yaparsal kaynaklarımızın, müdahalesiz olarak bizzat düzenlenmesini savunuyoruz..

Müdafa

ettiğimiz bu esas, aynı zamanda bütün Avrupa'nın uluslar için kabul ettiği ve Amerika'nın barıp için, hatta sonsuz bir barıp için koyduğu prensiplere dayanmaktadır. Her harp eden devlet gibi, Osmanlı Devleti de bu prensiplerin bütünüyle onaylanması üzerine silah bırakmış, atepkes yapmıştır. Dolayısıyla davamız, bu ilkelerin koruması altındadır. Her ulusun kendi kaderi hakkında bizzat karar verebilmeye yetkili olduğunu kabul eden bu ilkelere göre, Araplar da kendi varlık ve kaderlerini tayin meselelerinde bizzat oy sahibidirler. Çünkü, bir millet halinde belirlipler ve kendilerini yönetme yetenekleri Avrupa devletleri tarafından onaylanmış bulunmaktadır. Bizim bu gerçeği onaylamadıımız ima edecek bir tezi savunmaya kalkışmamız, aleyhimize tepki doğurur. Wilson prensiplerinin, artık Avrupa siyasetine egemen olan emperyalizme karşı yapamamız sürdürmeyeceğini de ileri süremeyiz. Çünkü, kendi dayandıımız (böylece) yıkılmış oluruz. Araplar bir millet oluşturmamak için gerekli olan köpüllere sahip değildirler, de diyemeyiz. Çünkü, bağımsızlıklarında mücadele eden ve eski bir uygarlığa, olgun ulusal nitelikteki unsurlara sahip bulunan bir ulus için böyle bir isnat da gülünç olur.

Bu halde, büyük bir imparatorluk sınırlarının, ilk bakışta göz kamaştırıcı çekiciliği karşılığında, bağımsızlığımızdan fedakarlıkta bulunarak gözetim rejimini kabul etmek ve Arabistan'ı da bu suretle aynı çembere dahil eylemek, kendi hesabımıza olduğu kadar, onların hesabına da, kabul ettiğimiz ve ateşkesin temelinde yer alan barış durumunda dahi dayandığımız ilkelere aykırıdır.

Yalnız

Türkiye için gözetim veya vekalet sisteminin kabulüne gelince, bunu hayal etmeyi ve tartışmayı bile olanaklı görmüyoruz. Altı yüz yıllık büyük bir geçmişi mirasçısı olan ve yönetim kabiliyetini, bu kadar yüzyıldan beri ugradığı Haçlı saldırılarına rağmen ayakta kalmasıyla ispat eden bir millet için, bir yenilgi bahane edilerek, kendi kendisini yönetme konusunda yeteneksiz olduğunu kabul etmek, hata, ihanet ve kindarlığın en vahşisidir. Wilson'un ulus kurallarını, kendi ulusumuzun yeteneklerini inkar ve yok etmek için mi kabul ettik?.. Düne kadar bizim birer ilimizken, bugün bağı bağına birer ulus oluşturan toplulukların bu ilkelerden yararlanma hakları var da, biz mi bu ilkelerin mahkumu olacağız?

Wilson, ulusumuzun hukukunu ayrı bir madde ve ayrı bir prensip olarak koymak gereksinimini duyduğu halde, biz kendimiz mi buna layık olmadığımız ve himaye rejimine gereksinim duyduğumuzu ileri süreceğiz?

Önlerine konan her zehri afiyetle yutan idare nitelikli kişiler, her ulusta olduğu gibi bizde de bulunabilir. Ve bunlar ulusumuza her iftirayı atabilirler. Fakat onların ulusumuzla ilişkileri son tahlilde kendi vicdanları nispetindedir!

Bu

fikirlere göre, sınırlar meselesindeki görüşümüz tamamen bağımsızlığımıza ve tek dayanağımız olan Wilson İlkelerine prensiplerine bağlıdır. Ve bu görüş, ateşkes metinlerindeki sınırlar belirlemeleri ile de tamamen uyumaktadır. Yani, en son savaş sürecinde silahımızla savunduğumuz sınırlardır. Yenilgiyi izleyen Osmanlı Devleti, ülkesinin her tarafında silah teslim edilmiş değildi. Mütareke yapıldığı gün, Osmanlı ordusu hala savunma ve direnmeye yetenekli bir durumdaydı. Ve bu sayede de, az çok bereftir bir ateşkesi elde etti. İstanbul'da, acemi ve ulus ve vatanını koruma çabasında olmayan birkaç kişinin yaygarasını, hor görülme ve köleliği tercih eden siyasetini, bütün bir milletin ruh ve vicdanının ifadesi olarak kabul etmek mümkün olmaz.

Nitekim

Osmanlı milleti de gerçek ve samimi ruh ve vicdanı ortaya koyma zorunluluğunu duyar duymaz, bu uşursuz sesler de yetkili mercilerdeki yerlerinden çekilmiplerdir.

Ateşkes koşulları dışında yapılan işgalleri millet tanımamıştır ve tanıyamaz.

Bunun

sorumluluđu, Türkiye'nin çökmüp enkazý üzerinde kendilerine ve kin ve intikamlarýna birer tahmin kürsüsü kurmak isteyen birkaç kozmopolite aittir. Ve bu mesuliyet aranacaktır. Dolayısıyla sýnýrlarýmýz, bir taraftan ateþkese ve barýba esas olan ilkelere ve diđer taraftan da, ateþkes sýrasýnda elimizde bulunan silaha ve savunma kabiliyetine dayanmak suretiyle çok kuvvetli ve hiçbir fedakarlýđa dayanamayacak kadar kesindir. Bu sýnýry, Sivas Kongresi kararlarý, birinci maddesiyle böyle tayin ediyor:

" Osmanlý Devleti ile Ýtilaf devletleri

arasýnda yapýlan ateþkes anlaþmasýnýn imza olunduđu 30 Ekim 1918 tarihindeki sýnýr dahilinde kalan ve her noktasýnda çođunluđu Ýslam tepkil eden Osmanlý memleketi kısımlarý birbirinden ve Osmanlý camiasýndan ayrılamaz ve bölünemez bir bütündür. Bütün Ýslam unsurlar, birbirine karþý karþýlýkly saygý ve fedakarlık hissiyle dolu ve ýrki ve toplumsal vaziyetine ve çevre þartlarýna uyan öz kardeþtirler."

Bu

sýnýr, harita üzerinde, Ýskenderun'un güneyinde, Halep'in kuzeyinden ve Haleple Katma arasýndan geçerek Cerablus Köprüsünü, Deyrizoru ve Süleymaniye sancađýný bizde býrakan bir hattýr ki; bu hattýn güneyinde dil, uygarlık ve yaþam biçimi, Araptýr.

Terk edilen arazi

üzerinde, bir nevi manevi egemenliđi tasdik ettirerek, buna karþýlık fedakarlıklar yapmak ise, büsbütün sakat tedbirlerdir. Bunda etken olan baþlýca iki düþünce olabilir; Bu memleketlerin herhangi bir fırsattan istifade ederek gelecekte geri alýnmasýný mümkün kýlacak açık bir kapý býrakmak; yahut kamuoyunu ve ulusu mümkün olduđu kadar az fedakarlık yapýldýđına ikna ederek aldatmak...

Bu düþüncelerin her ikisi de

çürüktür ve bu yüzyýlın düþüncesi deđildir. Devletleri ve milletleri gelecekte kendisine en yakýn olanlarla birleþtirecek olan þey, uygarlıktýr... Bu hususta baþka etken tanýmak bu yüzyýlın düþünce biçimine yakýpmaz.

Özellikle baþka bir devletin eline terk edilen

arazide, o devletle yapýlacak sözleşmenin bir geređi olarak manevi egemenlikten vazgeçmek, gerektiğinde o yabancı devlete karþý terk edilen memleketlerde meydana gelen hoþnutsuzluk ve isyanlarý gidermek için bir nevi yardımý da üstlenmek anlamýna gelir.

Bizim manevi

egemenliđimiz, mesela vaktiyle Kudüste Avusturya'nýn hakimiyetine benzer bir egemenlik deđildir. Hilafet makamýnýn manevi egemenliđi, esasen bütün Ýslam milletleri ve memleketleri üzerinde, vicdan ve imana dayanan bir egemenliktir ki, siyasi düzlemde oluþturulan sözleşmeler yolu ile teyit edilme ihtiyacýnýn çok üzerinde bir anlam taþımaktadır. Ve bu egemenliđi ortadan kaldýracak hiçbir kuvvet yoktur. Yalnız hilafet koþullarýna sirayet edebilecek noksanlar onu zaafa uđratabilir. Bu noksanlıklarýn baþýnda ise, himaye sistemi gibi, bađýmsýzlyđý

sýnýrlayacak nitelikteki uđursuz müdahaleler vardýr.

Hint

Müslümanların tepebbüsleri, Emir Faysal'ın beyanatý, Mýsýr ve bütün Afrika Müslümanlarının en yakýn ve dolayısıyla en samimi ve en fedakar hizmetkarları olması gereken kişiler, bu gerçeđe göz yumarak ona ihanette duraksamamýplardýr. Ve ne kadar övgüye deđerdir ki, Anadolu bu gerçek etrafýnda oluđturduđu birliđiyle topyekûn savunma halindedir.

Biz

kaderine gerçekten sahip bir millet sýfatıyla ve açık bir kalp ve açık bir alýnla yapadýđýmızı ispat etmek, ileride yapamak için kesin olarak neye muhtaç olduđumuzu ve nihayet, ne dereceye kadar fedakârlık edebileceđimizi açık olarak tespit eylemek ve sonra da artık bu kararlıđýmızdan asla dönmek taraftarýyız.

Biz; karþýmızda ölüm,
elimiz vicdanımızda, torunlarımızın yarın inceleyeceđi tarihe ait sorumluluklar gözlerimizin önünde, sýnýrlarımızyı muđlak ve çapraþýk kombinezonlara müsait olmayacak bir kesinlikle çiziyoruz.

GAZÝ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK (24 OCAK 1920)

Hakimeyet i Milliye